

Др. Лаза Станојевић,

председник и начеоник „Друштва за српско народно позориште.“

ИЗВЕШТАЈ

О СТАЊУ И РАДЊИ СРПСКОГ НАРОДНОГ ПОЗОРИШТА

ЗА ПОСЛЕДЊИХ ПЕТНАЕСТ ГОДИНА

ОД 1881/2 ДО 1895,6 ГОДИНЕ,

ПОДНЕСЕН

ГЛАВНОЈ СКУПШТИНИ „ДРУШТВА ЗА СРПСКО НАРОДНО ПОЗОРИШТЕ“

ОД

Дра ЛАЗЕ СТАНОЈЕВИЋА,

председника и начелника „друштва за српско народно позориште“.

[Овај Извештај штампан се и издаје на свет на основу одлуке главне скупштине позоришне

од 31. АВГУСТА (12. СЕПТЕМБРА) 1896 БР. 3./Г. С.]

У НОВОМ САДУ

ШТАМПАРИЈА СРПСКЕ КЊИЖАРЕ БРАЋЕ М. ПОПОВИЋА

1896.

LIBRARY
1951-10
1951

ОПШТА АКАДЕМСКА БИБЛИОТЕКА
БИБЛИОТЕКА
УКИНЕЊА БИБЛИОТЕКА

нбр 272114

ПРИМЕРАК ОТУЂЕН
РЕШЕЊЕМ САНУ
Бр. 6643 Датум 14. II 08.

Славна скупштино,

Вољом Вашом и поверењем Вашим, поштована господо, заузео сам ово узвишено, председничко место у овом одличном „друштву за српско нарвдно позориште“ још пре 15 година. Леп низ година — готово половина времена, од како постоји наше позориште — за које се време могло много што шта за позориште корисног урадити, кад би само *увек* и *све* онако ишло, као што би ми хтели, а не онако, као што већином *мора* да иде.

Лако је појмити, да је позориште наше у току тих 15 година имало својих лепих и сјајних дана, кад је онострано Српство само с поносом и хвалом говорило о овом нашем мезимчету; ал' било је на против — и то канда, много више на жалост нашу — мутних и суморних, тешких и очајних, по опетанак позоришта опасних дана, које смо — милом Богу хвала — бар до данас срећно пребродили.

Ко је ма како пажљиво и будним оком пратио развој и делање нашег позоришта од постанка му до данас, ипак су свакоме од нас изгледале у памети слике, што су још пре 10—15 година утиснуте биле у душу нашу; јер су их новије и свежије слике из памћења нашег са свим потиснуле или бар преклопиле; на држим, да неће бити згорег, ако — пре него што отступим с овог места — изнесем славној скупштини макар и у најкрупнијим потезима само најважније моменте и најзанимљивије ствари, онако, како су постојале пре 15 година и развијале се до данас, а како стоји с нашим позориштем данас, то сте мало час чули. (Види на крају ове књиге *додатак: Извештај управнога одбора.*)

Ићи ћемо редом с године на годину, и

изнети прилике, што су биле кобне и судбоносне по наше позориште, као и лепше, радосније и пријатније појаве, што се десиле код нашег позоришта за последњих 15 година.

I.

Године 1881 :

Добило је позориште легат пок. *Ане Загориче рођ. Шевичеве* из Сенте у износу од 400 фор.

Те године преминуо је многогодишњи благајник овога друштва *Ђорђе Шевич*, а на његово место изабрао је *Данило Манојловић*, који и сада службује као благајник позоришних.

Есте године умро је један од најврснијих глумаца наших *Сава Рајковић*.

Скупштина закључила, да се путем својевољне лцитације прода имање (кућа, магацин и 8 ланаца земље) пок. *Стевана Бадрљиче* из Сенте, што га је завештао српском нар. позоришту. — Набављена је слика тога позоришног добротвора.

Године 1882 :

Према одлуци скупштинској отплаћено је у овој години *Данилу Манојловићу*, су-поседнику позоришне дворане 1000 фор. као један део од 5000 фор., што их је уложио у позоришну дворану при куповању исте. У даљим годинама исплаћена је истом сувласнику позоришне дворане и остала свота од 4000 фор., тако да је позориште постало јединим власником позоришне дворане.

У овој години учињени су позоришту ови завештаји: 1. *Михајило Лејтер* из Сегедина завештао је 100 фор.; 2. *Терезија Остојићка* из Суботнице оставила је легат од 1000 фор.; 3. пок *Север Ничић* из

Ст. Кањиче наредио је, да српска цркв. општина у Ст. Кањичи има позоришту сваке године из његове оставине исплаћивати по 75 фор.; 4. Сава Ђорђевић из Перлеза оставио је легат од 500 фор.; 5. Стеван Антоновић из Липе оставио је легат од 100 фор.

Имаће пок. *Стевана Бадрмице* из Сенте продато је на јавној лицитацији за 14.298 фор. Лицитација је одобрена. Тај новац издан је под камату, а приход се троши на позоришне цели. — На тај завештај плаћено је 818 фор. 13 н. последне пристобје.

Глумац Ваца Марковић из Срп. Чанада померио памету. Позориште му је кроз 2—3 године у том болесном душевном стању давало месечну припомоћ од 10 фор., која је шиљана општини чанадској.

Године 1883:

Пок. *Бена Брановачки* из Сенте оставио је позоришту 20 *дистриктских ланаца земље* у Сенти као закладу под именом: „*Задужебина Бене Брановачког и жене му Иде роф. Вујићеве*“. Позориште не може ту земљу продати, него само приход трошити. Том земљом рукује повереник друштвени у Сенти др. Стеван Малешевић.

Пок. *Јулијана Ковачићка роф. Смиљанова* из Мола завештала је позоришту 40 дистр. ланаца ораће земље у Сенти као закладу под називом: „*Завештај Јулијане Ковачићке роф. Смиљанове и мужа јој Јоце Ковачића*“, по под условом, да ту земљу ужива њен муж а после смрти његове да припадне позоришту.

Даћи завештаји у овој години: 1. пок. *Ђорђе Вуков*, трговац из Т. Вечеја, оставио је позоришту један део своје куће. Путем поравнања добивено је у име тога завештаја од браће Стајића, наследника завештачевих, 300 фор.; — 2. пок. *Катарина Ђорђевићка роф. Јорна* у Новом Саду, сусруга народног добротвора Симе Ђорђевића, оставила је легат од 100 фор.

Честита *Штедионица у Вуковару* приложила је 50 фор. и од тога времена прилаже све до сад од свога прихода позоришту годишње по толику или мању своту прилога.

Године 1884:

Пок. *Радиој Ковачевић* из Аде оставио је легат од 100 фор.

Поздрављена је 50-годишњица *песника нашег Змај Јована Јовановића*.

Послан је брзојавни поздрав приликом отварања чешког народног позоришта у Прагу.

Кад је „*Матица Српска*“ 10. (22.) јуна 1884. славила 50-годишњицу књижевнога рада *дра Јована Суботића*, предан му је преко нарочитог изасланства *сребри дивит и златно перо* као вишегодишњем начеонику овога друштва и писцу позоришном.

Трбало је издати позив на народ ради уписивања у чланство овога друштва; али пошто је година била неродна, одложено је за боља времена.

Године 1885:

Поднета је варошком представништву новосадском представка с молбом, да овоме друштву бесплатно уступи *варошко земљиште „Хал“* за градњу сталног позоришта. Глумац *Мирко Суботић* преминуо у Панчеву.

Завештаји: 1.) *Кнез Александар Карађорђевић* завештао је легат од 1500 фор.; — 2.) *Христофор Шифман*, земљемер у Банат-Комлошу, оставио је годишњи легат од 200 фор., који „*Матица Српска*“ из његове фондације сваке године исплаћује; — 3.) *Ђура Немадовић*, трговац из Титела, завештао 1000 фор.; — 4.) *Јова Радловић*, варошки чиновник у Н. Саду, оставио легат од 100 фор.

Знаменит завештај учинио је позоришту пок. *Гавра Јанковић*, грађанин из Арада, који је оставио своју кућу на сират у Араду и виноград у Бороку, под условом, да то припадне позоришту, као засебан фонд за потребе позоришне, после смрти нећака му Ђорђа Лукића из Арада, који је и сада у животу.

Закупништво „*Бондина театра*“ у Дубровнику тражило је, да наше позориште дође тамо на 30 представа. Ма да је управни одбор био вољан да испуни ту жељу *дубровачких Срба*, али се то није могло

извести због велике даљине и ради знатне штете.

Закључено, да се прослави 25-годишњица глумовања управитеља Димитрија Ружића и жене му Драгиње.

Одлучено, да се постави деловођа позоришни са платом од 800 фор. и путним трошком од 160 фор., који ће водити административно-економну струку. Тим ће се олакшати посао управитељу Димитрију Ружићу.

Утврђена су правила за пенzioni глумачки фонд.

Године 1886:

Састављена су нова „Правила за дружини српског нар. позоришта“ и раздана глумцима да их се придржавају.

Тргови Вујин, ц. кр. капетан у миру у Н. Саду, завештао *легат од 100 фор.*

Вар. представништво новосадско уступило је позоришту бесплатно земљиште „Хан“ од 1 јутра и 484 1/2 квадр. хвата, али да се употреби само за зидање позоришта, и то зидање да се почне за 3 године а да се доврши за 5 година од дана одобрења министарског и да се земљиште преда позоришту без терета. То је послано од стране представништва високом министарству на решење.

Сачињена је „Уредба о позоришној управи“. На основу исте изабран је за управитеља опет Д. Ружић, а за деловођу Стеван Ј. Јевтић.

Учињена је достојна почаст поводом смрти дра Јована Суботића. Изаслана је нарочита депутација у Земун на погреб. Одређен је прилог од 100 фор. на споменик Суботићев.

Преминуо глумац Васа Марковић

На прослави 50-годишњице књиж. рада Ђорђа Малетића и Матије Бана, писца позоришних, заступало је ово друштво подначеоник А. Хаџић.

Дана 5. (17.) IV. 1886. прослављена је свечано 25-годишњица Д. Ружића и жене му Драге Ружићке. Управни одбор даровао је јубиларима два сребрна лаврова венца са натписом. Држан је банкет. Ружић одликован ордемом од кнеза црногорског.

Уведене су претставе за децу са спуштеном улазном ценом. Исто тако и недељне претставе за народ.

На скупштини је откривена слика добротвора Стевана Бадрљице из Сенте. Подначеоник А. Хаџић говорио је том приликом.

Решено је на скупштини, да управни одбор нађе *поровођу или кавемлика*.

Године 1887:

Прослављена је свечаним начном 25-годишњица српског народног позоришта. Прослава је почела о укрепу 6. априла 1887. и трајала шест дана. Испала је у сваком погледу сјајно, а завршена беседом са играчком.

У помоћ управитељу постављена су два *редитеља*: Миљковић и Добриновић.

Умрла глумица Марија Рајковићка-Димитријевићка.

Године 1888:

Министарство унутр послова одобрило је одлуку новосадског вар. представништва, да се тако звано земљиште „Хан“ бесплатно уступи на цел зидања позоришта, али не „српском народном позоришном друштву“, него „новосадском српском позоришту“. Још су стављени неки услови. Против тога поднесена је представка министарству, да одустане од стављених услова и да одобри одлуку вар. представништва без тих измена.

Петар Томић, који је био родом из Македоније а умрло у Н. Саду као калдрмџија, оставио је позоришту *100 фор.*

Вођени су преговори да позориште иде у *Восну* и *Херцеговину*, али ти преговори нису имали повољна успеха.

Године 1889:

Набављени су *ликови добротвора* позоришних Ђене Брановачког и жене му Иде рођ. Вујићеве из Сенте, који су позоришту завештали 20 ланаца земље.

Именовани су у неким већим местима *повереници*, да скупљају чланове за ово друштво.

При прослави 40-годишњице *истинског* рада Змај-Јована Јовановића, коју је приредило „Кипфалудијево друштво“ у Будим-Пешти 17. (29.) маја 1889., говорио је

А. Хаџић, а позориште су заступали: др. Станојевић и Јован Грчић.

Скупштина решила, да се изда *изозив на народ*, да се родољуби наши уписују у чланове, да би се фонд што више оснажио и порастао. Управни одбор извршио је ту одлуку.

Године 1890:

Народни добротвор *Васа Јамзовић* оставио је позоришту годишњи легат од 50 фор.

Пок. *Рахила Манојловићка роф. Беле-слијина* из Суботице оставила је легат од 200 фор.

Магистрат је, и пре решења министарског на образложеној представку позоришну, тражио од позоришта, да се изјасни, да ли прима услове за зидање позоришта на „*Хаџу*“ — на што је скупштина решила, да ово друштво нити може нити има права да напушта свој уставом прописани и одобрени назив „*ерпско народно позориште*“, те никако не може примити земљиште под условом да се зове „*ерпско новосадечко позориште*“ итд.

Управни одбор тражио је од оvd. магистрата, да одобри, да *позоришна зграда* после истека дозволе *још 10 година* као власништво овога друштва може постојати на своме месту. Представништво је одбило молбу, тврдећи, да је позор. зграда трошна, ма да то није било у ствари. Управни је одбор поднео рекурс против те одлуке.

Скупштина је решила, да се позориште обрати на *сабор и саборски одбор* ради одређења приноша, и да исти препоручи *срп. цркв. општинама*, да дају годишње прилоге на позориште као народни просветни завод; а ради тога да се изашље депутација од 10 чланова патријарху.

Године 1891:

Пок. *Јелисавета Бирвалска роф. Загорница* из Сомбора завештала је легат од 200 фор.

Министарство је одбило позив управног одбора у погледу *позоришне зграде* и потврдило одлуку вар. представништва, по којој се има позоришна зграда 31. дек. 1891. порушити, јер јој тада истеже уговор, који је са варошком општином склопљен.

Скупштина одлучила, да се позориште *обрати на поједине родољубе и корпорације* с молбом, да годишњим или месечним прилозима притеку позоришту у помоћ, да би се тиме створила стална субвенција позоришту и обезбедио му се онстанак.

Скупштина решила, да се поводом оставке управитеља *Д. Ружића* расписне стечај на 3 месеца за *уравитеља позор. дружине* са годишњом платом од 1500 фор. и путним трошком. — Управитељ да се бира на годину дана, а управ. одбор да избор изврши. Привремено да води управу *Д. Ружић*.

Године 1892:

Пок. *Јаша Векеџи*, велики поседник у *В. Бечкерек*у, оставио је легат од 200 фор.

Г. Коста Аврамовић, умрвљени крмнош *И. прив. дун. пароброд. друштва* у *Земуну*, из *Дуна-Фелдвара*, а рођен у *Кун-Сент-Миклошу*, послао је овоме друштву на *сахрану уложну књижицу* *И. земунске задруге* за *потпомагање и штедњу* (сада *кредитног завода*) под бр. 898. До 15. окт. 1887. уложио је на ту књижицу у корист позоришту преко 200 фор. главнице са каматом. Уложна књижица чува се у *благајни* позоришној.

Пок. *Коста П. Петровић* из *Земун*а оставио је 50 фор.

На *расписан стечај за управитеља* јавно се само један компетентан, који је после молбу повукао. За тим су вођени преговори с неким књижевницима нашим, али без успеха. Пошто није даље никако хтео *Д. Ружић* да води управу, одазвао се подначеоник *А. Хаџић* жељи управ. одбора, да врши непосредни надзор над позор. дружином, док се не нађе сталан управитељ. Он је бесплатно вршио управитељске дужности. — За тим се водили преговори ради управе и са *Милошем Цветићем*, који је стављао неке услове. Скупштина одлучила, да се на ново расписне стечај за управитеља са годишњом платом од 1500 фор., 120 фор. на канцеларију и путним трошком, и да се управитељ бира на 3 године.

Изабран је за *канелника или коровођу* позор. дружине *Хуго Дубек* са платом од 600 фор.

Управни одбор био је умолно овдашњи магистрат представком, да допусти да *аозор зграда* може постојати, док се не назида ново позориште или друга каква зграда за претставе, а учиниће се нужне преправке на згради. Но та је претставка одбијена, јер је петекао уговор, те је магистрат наредио, да се позор. зграда мора рушити за 30 дана. И тако се с тешким срцем морало приступити рушењу те зграде. За откуп материјала и рушење добивено је 2500 фор., и од продатих ствари још 250 фор., а после се продало још ситнијих ствари. — За тим је обећао г. Лаза Дуњберски, да ће наиздати ново позориште у дворцишту своје куће у гостионички „код царице Јелисавете“ — што је касније и учинио.

Исплатили су позоришту *двоио завештани капитал*: 1. Бивши в. кикиндеки дистрикт завештај од 5000 фор.; — 2. Варошка општина у Сомбору 2251 фор. 20 н.; и 3. Варошка општина у Новом Саду 1000 фор. — Све је то издано под камату.

У споразуму са наследником пок. Гавре Јанковића из Арада Борђем Лукићем продат је филоксером заражени *виноград Јанковићев у Бороку*. Добивена је за исти 2820 фор., од чега је послатило 1000 ф. дуга са куће Јанковићеве, а остатак од 1820 фор. пришао је фонду позоришном, пошто се г. Борђе Лукић великодушно одрекао свога права ужитка прихода од те своте у корист позоришту, на чему му је изречена захвалност.

Изаслала је депутација на прославу *50-годишњице Јована Борђевића* 12. (24.) априла 1892. под вођством А. Хаџића.

Пошто преговори ради кџва позор. гардеробе и прибора из оставине пок. Јована Наке нису имали успеха — то је решено, да се *гардероба ишати и обнови* према друштвеним средствима. Набављено је најпре српско нар. историјско одело, па за тим се непрекидно сваке године троше на ту цел повеће своте.

Управитељу *Д. Ружићу* изјавила је скупштина захвалност на 12-годишњем вршењу управитељских дужности, и исти је забрањен за почасног члана овога друштва,

а уједно му је подељен и наслов почасног управитеља.

Године 1893:

Паја ил. Јеремић из В. Кикинде приложио је у име чларарине још 100 фор., тако да његова до сад ушлаћена чларарина износи 200 фор.

Пок. *Александар ил. Трифунац, Батфрански* завештао је легат од 200 фор., који је исплатио адв. др. Милош Борђевић.

Српско црквено *исвачко друштво у Вршцу* приложило је 200 фор.

Српска *црквена општина у Вршцу* приложила је 100 фор.

Српска *црквена општина у Сентомашу* приложила је 100 фор.

Друштво ово поздравило је *две културне светковине* народне: прославу откривања споменика Гвидулићева у Дубровнику и 400-годишњицу ободске штампарије у Црној Гори.

Записана је туга за губитком члана *Јована Бошковића*, кр. срп. министра просвете, који је стекао заслуге за ово позориште.

Скупштина опет решила, да се *ио ново расиште стегај за управитеља позоришног*.

Године 1894:

Пок. *Лука Николић* из Земунa завештао 100 фор.

На расписани *стегај за управитеља* није се нико пријавио, те је управ. одбор и на даље поверио привремену управу А. Хаџићу, који је води и сада бесплатно; али је умолен и начесник др. Стапојевић, да и он прегледа стање и радњу позоришта и месних позор. одбора, т. ј. да врши надзор.

Примнуо је вредни књиговођа друштвени *Арон Поповић*, а на његово место изабрао је управни одбор за књиговођу *Јована Токалића*.

Укинуте су *кориснице* глумцима, а решено, да се у местима, где нема дефицита, даје по једна претстава у корист *глумачког пенз. фонда*.

Решено, да се у уговоре с глумцима стави и та обвеза, да се не смеју активно мешати у *политику* и партијске послове.

Решено по ново, да глумци морају

уплаћивати 3% од своје плате у глумачки пензионни фонд.

Године 1895:

Пок. Др. *Љубомир Радивојевић*, члан овога друштва из Каменице завештао је 100 фтор.

На прослави 25-годишњице краљ. срп. нар. позоришта у Београду од 20. до 24. нов. 1894. заступали су ово друштво: начеоник др. Станојевић, подначеоник А. Хаџић и још некои чланови управног одбора.

На молбу глумаца одустало се за сад од улаживања 3% од плате им у пенз. глумачки фонд.

Наше позориште по ново је позвано да иде у Дубровник на јесењу сезону на 44 представе. Саопштени су наши услови и трошкови.

Постављена су три редитеља, и то: за главног редитеља почасни управитељ Дим. Ружић, а за редитеље Пера Добриновић и Андрија Лукић.

Утврђена су и одобрена „Правила о месним позоришним одборима“, којима се у смислу устава друштвеног обележавају права, дужности и делокруг месних позор. одбора и њихов одношај према централном управном одбору.

Дана 14./II. 1895. преминуо је у Београду почасни члан и управитељ кр. срп. нар. позоришта београдског *Милорад П. Шавачић*, књижевник и писац позоришних дела. На погребу заступао је наше позориште управитељ А. Хаџић.

8. (20.) априла 1895. славила је глумица *Јеца Добриновићка* своју 25-годишњицу. Добила је од управ. одбора сребрни венац са сходним натписом.

Решила скупштина, да се рачуни воде од 1. јуна до 1. јуна сваке године, а тако да се прави и прорачун годишњи.

II.

Легати са одбитком 10% наследне пристојбе ово су:

1881. Ане Загорице из Сенте	400 ф.
1882. Михаила Леттера из Сегедине	100 "
" Терезије Остојића из Суботине	1000 "
" Саве Ђорђевића из Перлеза	500 "

Пренос: 2000 "

Пренос: 2000 ф.

1882. Стевана Антоновића из Липе	100 "
1883. Ђорђа Вукова из Т. Бечеја	300 "
" Катарине Ђорђевића из Н. Сада	100 "
1884. Радивоја Ковачевића из Аде	100 "
1885. Кнеза Ал. Карађорђевића	1500 "
" Ђуре Ненадовића из Титела	1000 "
" Јована Радловића из Н. Сада	100 "
1886. Тривуна Вујина из Н. Сада	100 "
1888. Петра Томића из Велеса	100 "
1890. Рахле Мапољовића из Суботине	200 "
1891. Јелисавете Бирвалске из Сомбора	200 "
1892. Јаше Векецког из Бечкерекa	200 "
" Косте Петровића из Земунa	50 "
1893. Александра Трифунца пл. Батфанског	200 "
1894. Луке Николића из Земунa	100 "
1895. Дра Љубомира Радивојевића из Каменице	100 "

6450 "

Кад се одбију 10% т. ј. 645 фтор. за наредну пристојбу, остаје 5805 фтор.

Годишњи легати:

1881. Стевана Бадрић из Сенте	13479 фтор. 87 нов. донели су до 31. маја 1896. год. камате	12266 ф. 67 н.
" Севера Нинчића из Ст. Кањиже с почетка по 75 ф. а после 62 ф. 50 н. донело је		905 ф. 65 н.
1883. Ђене и Иде Брановачке земља донела је		5584 ф. 64 н.
1885. Христифора Шпифмана из Ванат-Комлоша по 200 ф. годишње		2311 ф. 13 н.

Свега: 21068 ф. 09 н.

Осим тога од 1890. године од Васе Јагазовића по 50 фтор. годишње на глумачки пензионни фонд. —

Ово су биле појединости, а сад да претјемо на опште ствари:

Кад сам 1881. год. стао на чело слав. овог друштва, имала је позоришна дружина 14 мушких и 10 женских чланова, свега: 24, данас има 15 мушких, 14 женских чланова, свега: 29.

Годишња плата глумачка износила је 1881/2. г. 14.000 фор., а 1895/6. г. износи 20.900 фор., те је данас 6900 фор. већа него пре 15 година.

Потреба поз. дружина била је 1881/2. г.

20.000 фор., а 1895/6. г. 29.350 фор.; данас је пак са 9350 фор. већа него 1881. год., ал' су данас и потребе куд и камо веће, јер су и захтеви позоришне публице куд и камо већи.

У току тих 15 година позоришна дружина је

	заслужила	потрошила	сувишак	мањак
1881/2.	19.890 ф. 66 н.	18.726 ф. 60 н.	1164 ф. 06 н.	— ф. — п.
1882/3.	20.931 „ 93 „	19.837 „ 01 „	1094 „ 92 „	— „ — „
1883/4.	26.285 „ 05 „	24.765 „ 89 „	1519 „ 16 „	— „ — „
1884/5.	19.081 „ 04 „	19.152 „ 88 „	— „ — „	71 „ 84 „
1885/6.	22.804 „ 16 „	23.815 „ 45 „	— „ — „	1011 „ 29 „
1886/7.	23.219 „ 56 „	22.674 „ 01 „	545 „ 55 „	— „ — „
1887/8.	21.412 „ 11 „	22.294 „ 78 „	— „ — „	882 „ 67 „
1888/9.	20.170 „ 83 „	20.370 „ 98 „	— „ — „	200 „ 15 „
1889/90.	23.127 „ 57 „	24.431 „ 03 „	— „ — „	1303 „ 46 „
1890/1.	22.864 „ 09 „	23.558 „ 86 „	— „ — „	694 „ 77 „
1891/2.	23.812 „ 45 „	23.100 „ 18 „	712 „ 27 „	— „ — „
1892/3.	28.480 „ 07 „	28.431 „ 75 „	48 „ 32 „	— „ — „
1893/4.	24.932 „ 60 „	26.176 „ 11 „	— „ — „	1243 „ 51 „
1894/5.	33.157 „ 51 „	30.091 „ 33 „	3066 „ 18 „	— „ — „
1895/6.	32.762 „ 64 „	34.160 „ 92 „	— „ — „	1398 „ 28 „
15 година	362.932 „ 27 „	361.587 „ 78 „	8150 „ 46 „	6805 „ 97 „

Сувишак: 1344 фор. 49 новч.

1344 фор. 49 новч.

Из фонда издано је позоришту субвенције:

1886/7	—	300	фор.	—	новч.
1887/8	—	300	„	—	„
1888/9	—	1600	„	—	„
1889/90	—	800	„	—	„
1890/1	—	2968	„	22	„
1891/2	—	1700	„	—	„
1892/3	—	1951	„	95	„
1893/4	—	1243	„	51	„
1894/5	—	2515	„	—	„
1895/6	—	1310	„	—	„

свега 14.688 „ 68 „

са одбитком вишка од 1.344 „ 49 „

износи субвенција 13.344 „ 19 „ за 15 година.

Та субвенција потрошена је понавјшне на подмирење дефицита, даље: на награде Д. Ружићу за привремено вођење управитељских дужности, на подмиру трошкова за одобрене ферије глумцима, на тангијеме писцима, на препис позоришних дела и улога, на партитуре, на штампу улазница,

на оправку гардеробе и кортина, на откуп изворних дела позоришних, на награде за преводе, итд.

Године 1892. решено, је да се гардероба попуни и обнови, на што је потрошено:

1893/4.	500	фор.	—	новч.
1894/5.	491	„	51	„
1895/6.	2306	„	84	„

Свега: 3298 фор. 35 новч.

Фактично стање позоришног фонда било је 1881. год. 20.805 фор. 70 новч., а 1. маја 1896. г. 48.957 фор. 73 новч., према томе порастао је за то време позор. фонд са 28.152 фор. 03 новч., осим гардеробе и другог позор. прибора и осим земље, коју већ уживамо, и осим куће у Араду и земље у Сенти, што још не уживамо.

За то време исплаћен је остатак дуга од 5000 фор. за позор. зграду, и најпосле враћено је 3600 фор. „Матици Српској“ што је позориште било дужно.

На хипотекарном зајму има позориште до 1. маја 1896. год. 25.350 фор.

Чланова „друштва за српско народно позориште“ било је 1881. г. 291, а данас их има 434, прирасло је за 15 година 143 члана.

Због неплаћања брисано је до сад 44 члана, на којима је изгубљено капитала 2187 фор. 60 новч. а камате 747 ф. 02 н., свега 2934 фор. 62 нов.

И међу данашњим члановима има их много, које би требало брисати, јер не одговарају својим обвезама, а таквих је 67 на броју, што репрезентује капитал од 3600 фор., на који су само камате дужни 970 фор. 43 новч., — а то чини свега 4570 фор. 43 н.

Оба губитка заједно износили би 7505 фор. 05 новч.

И тако ако почнемо строго поступати, те свакога брисати, ко свој принос није на време платио, заједно са онима, код којих нема ни изгледа да ће икада платити, а то су већином чланови ван Новог Сада, онда не само да ће нас из године у годину бити све то мање место више, него можемо лако доживети и то, да ће дела готово скупиштина бити од самих Новосађана, кад буде ванских чланова још мање било.

Кад добијемо извештаје: Матичине и позоришне, мало нас је што их пажљиво прелистамо, још мање нас је што их озбиљно проучимо, а најмање нас је ил' управо рећи још нико до данас није се ни потрудио да сравни и изнесе упоредно слику оба ова наша завода у погледу броја чланова, те сам — и непозван ва то — тек из љубопитства упоредно број позор. чланова са члановима матичиним, па држим, да ће и Вас занимати, да дознате, колики је број чланова у једном и у другом културно-просветном заводу нашем.

За 35 година откад постоји наше позориште уписало се дакле свега 434 члана, а то је просечно нешто мало више од 12 на годину; од тих је умро до данас — колико је нама познато — 131, остају 303, од тих је брисано 3, остају 300, а од тих су опет 54 разне корпорације и то: 1 мајсторски цej, 1 запатљивка задруга, 1 дилетанско позор. друштво, 2 учена друштва, 2 дистrikта, 3 читаонице, 4 певачка дру-

штва, 6 новчаних завода, 15 црквених општина и 19 политичких општина. Кад се те 54 корпорације одузму од 300 чланова, остају 246 живих личних чланова.

Да видимо, колико се које године уписало чланова у „друштво за српско народно позориште“:

1861. 19,	1873. 6,	1885. 3,
1862. 68,	1874. —,	1886. 4,
1863. 35,	1875. 1,	1887. 6,
1864. 16,	1876. —,	1888. 4,
1865. 8,	1877. —,	1889. 6,
1866. 26,	1878. 16,	1890. 6,
1867. 28,	1879. 19,	1891. 9,
1868. 6,	1880. 1,	1892. 18,
1869. 23,	1881. 9,	1893. 19,
1870. 7,	1882. 5,	1894. 17,
1871. 2,	1883. 7,	1895. 7,
1872. 13,	1884. 8,	1896. 12.

Од 600 српских православних црквених општина у митрополији карловачкој има позоришних чланова само из 72, а 8 су општина ван ове митрополије, свега 80 општина. Између те 72 општине има их 5, којима су чланови или изумрли или избрисани, те тако данас имају 67 општина своје позор. чланове; немају дакле ни једног члана њих 533 општине, а то ће рећи, једва тек свака 9-та општина има позоришног члана!

Жалосно! Ал' тако је. А хоће л' у опште — и ако, кад ће? — бити боље, то сам Бог свети зна!

43 општине имају по	1 члана	=	43,
11 „ „ „	2 „	=	22,
4 „ „ „	3 „	=	12,
4 „ „ „	4 „	=	16,
3 „ „ „	5 „	=	15,
2 „ „ „	6 „	=	12,
2 „ „ „	9 „	=	18,
3 „ „ „	10 „	=	30,
3 „ „ „	13 „	=	39,
2 „ „ „	20 „	=	40,
1 „ „ „	24 „	=	24,
1 „ „ „	44 „	=	44,
1 „ „ „	119 „	=	119,
80			434.

По гласу извештаја „Рад и именик“ Матице Српске за г. 1895. има Матица наша за 70 година откако постоји:

правих чланова 1267 — 434 умрло = 833,
чланова са упла-
том I. до IV. рате 548 — 130 „ = 418,
свега 1815 — 564 „ = 1251.

Од тих су свију 162 разне корпорације,
остају 1089 живих личних чланова — а
то ће рећи ни пуних 26 члана на годину,
— док друге, млађе словенске Матице
имају бар толико хиљада чланова, колико
Матица наша стотина броји.

Матичних чланова има из 258 места
без разлике на област.

Да је лепе среће — као што није —
па да наше позориште има данас бар само
онолико *сигурних* чланова, колико их има
Матица, не би морали већ сада зепсти у
срцу за опстанак нашег позоришта. А
овako ?!

Остаје нам још, да сравнимо број чла-
нова Матичних са позоришним и то само
у неким већим и знатнијим местима нашим.

	М а т и ч н и х				П о з о р и ш н и х			
	уписано свега	умрло	корпора- ције	остаје личних	уписано свега	умрло	корпора- ције	остаје личних
Бечкерек	14	5	2	7	9	6	—	3
Вршац	13	5	—	8	44	19	2	23
Вуковар	23	9	1	13	10	3	4	3
Земун	32	11	3	18	24	16	3	5
Ириг	14	2	3	9	1	—	—	1
Карловци	44	9	4	31	9	2	1	6
Кикинда	27	12	2	13	13	2	1	10
Митровица	62	14	6	42	20	3	3	14
Осек	11	3	1	7	4	2	—	2
Панчево	51	14	1	36	13	6	2	5
Рума	26	6	3	17	10	1	1	8
Сента	34	7	2	25	13	8	1	4
Сомбор	39	20	2	17	20	4	3	13
Суботица	15	3	—	12	6	3	—	3
Темпшвар	24	17	2	5	10	4	1	5
Нови Сад	208	102	4	102	119	54	4	61
Сентомаш	40	6	1	33	6	3	3	0

Сентомаш! Србобран! Кад му име из-
рекнеш, пуна ти га уста; јер се буде у
теби слатке успомене на негдашњу славу
његову а понос српски, а кад погледаш
том богатом Србобрану на број личних
позоришних чланова, туга те обузима, срце
те боли, душа ти плаче. У место да је први

међу првима, он је последњи међу послед-
њима. Па кад му образ подноси, нек' му је.

Од наших већих места немају ни једног
личног члана: Ада, Нови Бечеј, Перлез,
Тител, Шид, Вуковар, Горњи Карловци,
Сентадрија и Србобран; а могло би бити
много више чланова него што их има у:
Ст. Бечеју, Иригу, Ср. Карловци, Осеку,
Ст. Паланци, Панчеву, Суботици, Меленци
и Загребу. —

Кад је управни одбор увидео, да су
како која година позоришне потребе све
то веће, а да их немамо откуд подмитрити,
ако нећемо да крвимо и онако незнатну
главницу, предложио је главној скупштини,
која је предлог и усвојила, те смо 1892. г.
издали позив на цео народ и поједине ро-
дoљубе за сталну припомоћ позоришту. По-
зив је послан: *српским православним архи-
јерејима, манастирима*, општинама, новча-
ним заводима, женским задругама, певачким
друштвима, читаоницама и појединцима.

На тај наш очајни вапај одазвали
су се одмах вазда родољубиви Панчевци са
леним годишњим прилогом од 1310 фор. за
5 година, што уредно и принашају, па тек
допније само још Новосађани са годишњом
свотом од 1160 фор., но која свота како
која година све то мањом постаје, јер се
обећани прилози врло слабо и тешко упла-
ћују, тако, да ће много отпасти, јер неки,
који су обећали на донекле и плаћали, баш
веће даје да плаћају.

Пошто се приближује пета година пан-
чевачким и новосадеким прилозима, а по-
требне не само да остају бар исте, него још
расту с дана на дан, дошао је одбор на
ту мисао, да се обрати молбом на наше
новчане заводе за сталну припомоћ, да би
могли колико толико осигурати опстанак
позоришта.

Тај је предлог прихватила и лањска
главна скупштина и управни је одбор
1895. г. разаслао позив на 44 управитеља
и 51 новчани завод, од којих су се ода-
звали само њих 13 завода са целокупним
приносом од 659 фор. и то само за сад
без икакве обзеве за даље, ил' већином као
један део чланарине, што се опет не сме
трошити.

Па баш у тој лепој нади, да ће одзив бити обилат, повисила је лањска главна скупштина већини глумачког особља плату до ове главне скупштине; но ми смо се свиколици у својој претпоставци грдно преварили, јер с тим придоданим и обећаним прилозима не можемо ни из далека подмирити недостатак у овогодњињем прорачуну.

Пре 15 година није ни један глумац имао 25 година глумовања, па и најстарији служили су тада тек 15—18 година, те нису могли постићи ону висину плате, коју су достигли за ових 15 година, дакле је тако-звани „гаженштанд“ био онда много мањи него данас што је — као што смо напред видели.

Глумци, који су тада имали 25—30 фор., имају данас 60—65, а они са 50 фор. стоје данас на 80 фор.

Данас имамо две изврне снаге, које служе неуморно овом нашем заводу преко 30 година, трећа је снага навршила лане 25 година а тако рећи још само за који дан па ћемо имати још два така 25-годишња члана, а сви су они дугом службом и савесним и извреним својим радом постигли за то време највишу плату, коју ми у опште до данас дајемо, па већ с тим је самим знатно повећан „гаженштанд“. Даље умножило се и позоришно особље, јер су вредни похађачи нашег позоришта желели и искали, да се па позорици више нева, јер да комађе са певањем и много више користи доноси — о чему се и управа осведочила — те су и тога ради издатци код позоришта знатно повећани, а најпосле треба нам и подмлатка, јер ће старије снаге данас-сутра сасвим оронати.

Славна скупштина! Данас нема ваљда ни једног ваљанијег позоришта на свету — или бар га је ретко — које се само ли од своје зараде — без чије му драго помоћи — издржава; једино је наше било, што се до данас како-тако таворило, што нас је доста жртва стало, и ако хоћемо — што од нашег позоришта и очекујемо — да је наша позоришна дружина бар близу врхунца своје уметности, онда нам треба још већих жртва, а за те су нама — као

управи — сви познати извори испрљени, остало би нам да још само почнемо знатно капитал крвити, па би свршили са позориштем брзо; јер би појели и то мало главнице, те нит' би имали онда позоришта ни капитала, ако се позоришту ма с које стране не притече у помоћ ил' се друго што не нареди.

Колико има наших великодостојника, велепоседника и других богаташа, које је Бог обдарио земаљским благом, те који би могли олако потпомагати позориште, кад би само хтели, па бар да су — од све мукe — макар само и чланови „друшта за српско народно позориште“, ал' ни то нису. Колико је наше интелигенције, која знаде на што нам је позориште и шта му је смер, па ипак нит' га потпомаже, нити се уписује бар у чланове. Чисто ми је зазорно изрећи, да би и Нови Сад могао имати бар још толико чланова колико их је сад, само кад би...

Па колико је тек које великодостојника и првосвештеника, које имућних и интелегентних отишло с овог света за 35 година а нису ни најмањег дарка оставили за собом на овај наш културно-просветни завод, да им се бар име спомиње!

Ал' што да ређам још даље, та доста је и оволико, па да јасно обележим с једне стране жалост а с друге срамоту нашу.

Ето вам п. г. г. скупштинари, суморне ал' верне слике данашњег стања нашег позоришта. И ако је доданашња управа сву своју снагу, знање и умење у то удружила, да позориште наше постави и остави на чврстим ногама, ипак — и при најбољој вољи — није јој то пошло за руком; те јој не остаје ништа друго него — пошто су сви њени покушаји — у првом реду за одржање а у другом за унапређење нашег позоришта — безуспешни остали, да најтоплије благодари славној скупштини на поклоњеном поверењу и да уступи своје место другим људима, који ће — можда — боље умећи повести коло среће нашег позоришта лепшем напретку и сјајнијој будућности, можда ће нови људи на управи сретнији бити од нас те про-

наћи неисцрпне изворе за подмирење позоришних потреба.

Ми можемо само од срца желити новој управи, да буде сретније руке од нас.

[Напомињемо, да је после овога Извештаја главна скупштина једногласно решила: да се многозаслужном председнику дру Лази Станојевићу у записнику изрази најтоплија захвалност и признање на његовом родољубивом, неуморном и истрајном 15-годишњем труду и заузимању око унапређења српског народног позоришта, —

и да се извештај о 15-годишњем раду позоришног штампача у засебној књизи и разашље члановима друштвеним, позориштима, глумцима и писцима. Уједно је скупштина једнодушно по ново изабрала на три године дана дра Лазу Станојевића за начеоника друштвеног. — Осим тога изабрала је скупштина на ново и остале дојакошње часнике друштвене, и то: за подначеоника А. Хаџића, за секретара Саву Петровића, а за благајника Данила Манојловића. Књиговођа је и на даље остао Јован Токалић, а фискал др. Илија Вучетић.]

Као Додатак горњем Извештају Председничком штампача се овде, у допуни 15-годишњег рада српског народног позоришта, још и овај:

Извештај управнога одбора „друштва за српско народно позориште“ о своме годишњем раду и стању позоришњом за пословну годину 1895/6.

поднесен главној скупштини позоришној од 31. августа (12. септембра) 1896., — а овога садржаја:

Славна скупштина! Част нам је и овом приликом поднети славној скупштини годишњи извештај о радњи управнога одбора и о укупном стању српског народног позоришта од прошлогодишње до овогодишње главне скупштине друштвене.

Од лањске скупштине до сада уписали су се и примљени су за чланове „друштва за српско народно позориште“ ови родољуби, друштва и корпорације, и то: I. са својом од 100 фор.: 1.) Др. Милош Ђорђевић, адвокат у В. Бечкереку, који је уплатио двоструку чланарину у износу од 100 фор.; 2.) „Српско сеокнто деоничарско друштво“ у Митровици, које је године 1893. уплатило у име чланарине 100 фор., и сад опет 100 фор.; 3.) „Народна штедница, удеоничарско друштво“ у Турском Бечју, која је уплатила 50 фор., а остатак од 50 фор. исплатиће идуже године; 4.) „Јарковачка народна банка, де-

оничарско друштво“ у Јарковцу, која је исплатила половину чланарине од 50 фор., а другу половину од 50 фор. исплатиће на годину; 5.) „Прва сентомашка српска задруга као дружина за узајамно помагање и штедњу“ у Сентомашу, која је уплатила 50 фор. а осталих 50 фор. исплатиће на годину; — II. са уплатом целе прописане чланарине од 50 фор.: 6.) Др. Емил Гаврила, главни уредник „Заставе“ у Новом Саду; 7.) Др. Милан Давидовац, адвокат у Н. Саду; 8.) Др. Давид Коњовић, адвокат у Сомбору; 9.) Јован Радић, велепоседник у Суботици; 10.) Ђорђе Т. Мијатовић, велепоседник у Новом Саду; — III. са уплатом од 10 фор. и обвезом на исплату остатка чланарине од 40 фор.: 11.) Миша Николић, трговац у Ивиђи; и 12.) Коста П. Миросављевић, трговац у Новом Саду.

У току прошле пословне године преминули су ови чланови друштвени: 1.) Ви-

сарион Мишковић, адвокат из В. Кикинде; 2.) Павле А. Николић, трговац из Земуна; 3.) Павле Панаотовић, трговац, уједно и почасни члан, из Митровице; 4) Новак Голубеки, народни капетан из Сентомаша; 5.) Богољуб п. Јерemiћ, приседник жупанијског сиротињског стола из Сомбора; 6.) Душан Бајловић, трговац из Руме; 7.) Др. Милан Јовановић, књижевник и почасни члан из Београда; и 8.) Др. Ђорђе Јовановић, лекар из Вршца. Нека је свима вечна успомена! Слава им! —

У смислу одлуке лањске главне скупштине обратио се управни одбор позоришни молбом на наше новчане заводе, да одреде позоришту сталну годишњу припомоћ на издржавање позоришта и подмирење дефицита. Управни одбор расаслао је преко 90 таквих позива на новчане заводе у нашим крајевима, а обратио се у тој цели и на познате управитеље тих завода. Но одзив је био врло слаб и непознат, јер се одазвало само 13 новчаних завода, и то са свотом од 639 фор. А осим тога, ти заводи — узимајући два три — нису ни обећали, да ће прилоге и припомоћ и на даље давати. Поред тога су неки од тих завода дали те прилоге у име своје чланарине, а чланарина се не може трошити него се урачунава у фонд позоришни. — Одаввали су се пак ови новчани заводи, и то: 1.) „Централни кредитни завод“ у Новом Саду са 100 фор., који је обећао и у напредак потпомагати позориште; 2.) „Српско есконтно деоничарско друштво“, у Митровици са 100 фор. у име чланарине; 3.) Штедионица у Ст. Пазови са 50 фор.; 4.) Штедионица у Руми са 50 фор.; 5.) Штедионица у Вуковару са 50 фор.; 6.) „Прва сентомашка штедионица, деоничарско друштво“ у Сентомашу са 50 фор., а обећала је и у будуће прилагати; 7.) „Прва српска задруга као дружина за помагање и штедњу“ у Сентомашу са 50 фор. у име чланарине и са 10 фор. прилога; 8.) „Народна штедионица“ у Т. Бечеју са 50 ф. у име чланарине; 9.) „Јарковачка народна банка, деоничарско друштво“ у Јарковцу са 50 фор. у име чланарине; 10.) „Перлеска српска штедионица, деоничарско дру-

штво“ у Перлезу са 50 фор.; 11.) „Задруга за штедњу и предујмове“ у Руми са 20 фор.; 12.) „Задруга за међусобно помагање и штедњу“ у Ковиљу са 10 фор., која је обећала и даће прилагати; и 13.) „Бачка потиска штедионица“ у Ст. Бечеју са 9 фор.

Пошто је од новчаних завода тако неочекивано малена припомоћ стигла, није се ни могла спровести реорганизација позоришне дружине, какву је лањска скупштина желела. —

Српском народном позоришту учињени су или исплаћени су и ове године неки легати и завештаји, и то:

1.) Исплаћен је легат од 400 фор., што га је пок. Емилија Дајевићка из Чакова завештала пре три године позоришту. На тај легат плаћено је 40 фор. у име наследне пристојбе. Ради исплате тога легата уложио је много труда повереник друштвени др. Светозар Димитријевић, адвокат у Темшвару, те му је на родољубивом заузимању око тога мучног посла изјављена топла захвалност.

2.) Пок. Новак С. Голубски, народни капетан у Сентомашу, завештао је легат од 200 фор. споразумно са својом женом Софијом рођ. Живановићевом, која је ту своту пре неколико дана исплатила, на чему јој је захваљено.

3.) Пок. Ђорђе Михајловић, поседник у Сомбору, оставио је легат од 200 фор. Г. Др. Давид Коњовић, члан овог друштва и адвокат у Сомбору, умомљен је, да заступа позориште у погледу тога легата.

Осим тога стигли су српском народном позоришту још и ови прилози:

1.) Госпођа Меланија Вукићевићка рођ. Ракићева у Сомбору послала је 100 круна или 50 фор. као дар српском нар. позоришту у спомен своје прерано преминуле и непрежаљене ћерке Сиде Вукићевићеве, која је за живота свога јако воледа српско народно позориште.

2.) Г. Пера Добриновић, ридитељ позоришни, скупио је у Вишковцима приликом једне забаве 65 фор. добровољних прилога.

3.) Српска црквена општина у Сенти послала је годишњи прилог од 20 фор.

4.) Г. Персида Јовановића из Подвиња, код Брода, послала је годишњи свој прилог од 4 фор. Иста родољупкиња прилаже већ много година по толику своту на српско народно позориште. Живела!

5.) Румска штедионица послала је 2 фор. 84 н. као прилог из ковчежића за годину 1895.

Повереник друштвени и члан управног одбора Др. Стеван Малешевић, адвокат у Сенти водио је и ове године бригу око руковања закладном земљом у износу од 20 лапаца, коју су српском народном позоришту завештали пок. Бена Брановачки и жена му Ида рођ. Вујићева. Повереник је свагда редовно побирао од закупника аренду од те земље и шиљао је овамо централној благајни позоришној.

Као што је лањској скупштини јављено, позвала је управа „Бондина казалишта“ у Дубровнику наше позориште, да — по жељи тамошњих Срба — даје представе у јесењој сезони. Управни одбор тражио је нека објашњења и саопштио своје услове, а лањска скупштина овластела је управни одбор, да може послати нашу позоришну дружину у Дубровник и у том случају, ако би био у изгледу дефицит од 1000 фор., који би се, обзиром на важност подужења, имао из фонда позоришног подмирити. — На допис управног одбора д-говорила је управа „Бондина казалишта“ у Дубровнику под 28. јулом 1895. са изјавом жаљења, „да су велики трошкови који су нужни за долазак позоришне дружине у Дубровник, много већи од средстава, којима располаже управа; а ни казалиште дубровачко не би могло ово друштво својом величином релативно трошковима задовољити. С тога управа најлешше захваљујући управном одбору на удворном писму и најлешним његовим намерама гледе Дубровника, сматра за дужност да јави, да се је, и ако нерадо, одрекла своје намени да отвори овогодишњу сезону српским народним позориштем.“ — И тако за овај мах није могло позориште наше поћи у Дубровник. —

Познато је, да је о Малој Госпојини ове године требала бити прослава 200-годишњице династије Петровић-Ђегиша, која је међутим одложена за годину што долази. „Одбор за прославу двестагодишњице династије Петровић-Ђегиша“ питао је управни одбор: би ли наше позориште могло доћи на поменуту прославу, да отвори тамошње црногорско позориште у „Зетском Дому“, које се за ту прославу довршује. Управни одбор одговорио је, да се драговољно одзива жељи прославног одбора, да наша позоришна дружина дође на Цетиње на речену прославу, и саопштио је услове и назначио трошкове за тај пут, тражећи, да наше позориште приликом путовања на Цетиње прође само без штете, пошто му ради племените цели није стало ни до каква сувишка.

Прославни одбор није на ово још одговорио, по свој прилици с разлога, што је прослава одгођена. —

2. (24.) октобра 1895. било је свечано отварање нове позоришне зграде хрватске у Загребу. На тој свечаности заступали су ово друштво: начелник Др. Лаза Станојевић и подначелник и управитељ А. Хаџић. —

По рачуну главне централне благајне позоришне, који се подноси скупштини засебно, износи фонд српског народног позоришта 48.957 фор. 73 новч., и то 31. маја 1896. Према стању фонда при крају године 1894. у износу од 46.287 фор. 4 новч., види се, да се фонд позоришни умножио и порастао са 2670 фор. 59 новч. а. вр.

По истом рачуну износи „пензионни глумачки фонд“ 31. маја 1896. у свему 1580 фор. 23 новч. Крајем године 1894. износио је 1132 фор. 93 новч., те се и тај фонд умножио са 447 фор. 30 новч. а. вр. Овај ће се фонд од сад све више снажити, пошто ће у њега утицати приходи од корисница, које се у корист пензионног глумачког фонду дају у местима, где је изглед да позориште неће имати дефицита.

Српска народна позоришна дружина давала је од 25. маја 1895. до 30. маја 1896. представе у овим местима: у Руми,

Винковцима, Вуковару, Осеку, Митровици, Новом Саду, Сомбору и Суботици. Приход од позоришних представа у тих 8 места износио је свега 32.762 фор 64 новч., а расход 34.160 фор. 92 новч. Према томе било је мањка у износу од 1398 фор. 28 новч. — Мањка је било: у Руми 271 фор., у Винковцима 448 фор. 79 новч., у Осеку 88 фор. 23 новч., у Митровици 301 фор 53 новч., у Сомбору 80 фор. 60 новч. и у Суботици 500 фор., свега 1690 фор. 15 новч., — а сувишка: у Вуковару 156 фор. 75 новч и у Новом Саду 135 фор. 13 новч., свега 291 фор. 87 новч.; дакле чист мањак износи 1398 фор. 28 новч.

Подначеонок друштвени А. Хаџић водио је и ове године, као привремени управитељ, управу над позоришном дружином бесплатно и из особите љубави према овом народном заводу.

Неким општинама, певачким друштвима и дилетантским позоришним дружинама давана је и ове године дозвола, да могу приказивати неке позоришне комаде приликом представа и забава, које се приређују на добротворне и хуманитарне цели.

Испецима оригиналних позоришних дела и композиторима за њихове композиције издаване су 5% тантијеме, које им припадају као ховорар од прихода њихових дела, која се на нашој позорници приказују. — А од неких писаца откупљена су њихова оригинална позоришна дела извесном свотом једаред за свагда.

Позоришни одсек „друштва за српско народно позориште“ изаслао је подбор, да води бригу о књижевној страни позоришној и да изнађе и изабере добре позоришне комаде из словенских и страних књижевности, који су подесни за нашу позоришту, па да се после ти одабрани комади могу дати опробаним преводацима на превођење. Тај подбор отпочео је већ своју радњу.

Позоришна дружина наша давала је готово у свакоме месту представе за децу и ђаке са врло малом улазном ценом. Исто тако давале су недељом и представе за народ са спуштеним ценама. —

Позоришна гарбероба обнављана је и

ове године. Набављено је, осим другог нужног одела, ново и лепо старо-енглеско одело за Шекспиров комад „Хамлет“. На ново одело утрешене су велике своте. Али је обнова гардеробе заоста и постала неопходном потребом и преком нуждом, те се на то сада већ морало много жртвовати. Још се непрекидно, али полагаано, набавља ново одело за гардеробу и поправља оно, што се још може поправити. —

Као што је познато, обећали су родољуби српски из Панчева и Новог Сада давати годишње на потпомагање и издржавање позоришта прилоге за 5 година дана. Родољубиви Панчевци послали су од тих обећаних прилога своту од 1152 фор. 50 новч. за четврту годину (т. ј. 1894/5), а Новосађани уплатили су за трећу годину (т. ј. 1894.) у свему 660 фор. У Новом Саду се сад та свота смањила с тога, што су неки, који су прилоге обећали, помрли или су се иселили. У Новом Саду купе се прилози и за четврту годину, али је то скупљање сада скопчано с теškoћама, нарочито тога ради, што се позориште наше за последње две године узастопце бавило у Новом Саду, па се публика истрошила идући на представе, те се морало причекати са скупљањем ових обећаних прилога. —

Наше народно позориште, које служи народној просвети, хтело је сиромашним народним школама у будимској епархији у помоћ притећи, те је 5. (17.) марта о. г. приредило представу у корист тим сиротним српским вероисповедним школама. На ту цел приказан је нов комад: „Задушне жене“. Прихода је пало 261 фор. Но у тој своти садржано је и 57 фор. добровољних прилога. —

Према одлуци лањске скупштине решио је управни одбор, да се сви они чланови овога друштва, који су издали обвезнице за чланство од 50 фор., па плаћају на то камату, али им обвезнице нису по пропису §. 4. устава друштвеног, — позову, да издаду од себе нове обвезнице, по којима ће у смислу устава бити дужни, да исплате чланарицу од 50 фор. у року од три године дана, а ако се томе не одазову, предложити се скупштини ради бри-

сања из чланства. — Исто тако решио је управни одбор, да се и они чланови овога друштва, који су заостали с уплатом чланарине и дугују камату на исту, још један пут опомену на исплату дуга, па ако не исплате своје дугове, учиниће се скупштини предлог, да се бришу из чланства.

Част нам је славној скупштини још и ово саопштити: Управни одбор поднео је под 15./IV. о. г. високом кр. угар. министарству унутрашњих послова молбу ради продужења дозволе представа позоришних у бачкој, торонталској и темишварској жупанији. На ту је молбу високо министарство отписом од 5./VII. о. г. бр. 56.030. известило ово друштво, да је водило потрагу против делања српског народног позоришта, али да није нашло ничега, што би позориште теретило, те нема у начелу ништа против тога, да се подели позоришту концесија за представе, али позориште мора концесију свагда тражити путем месних власти, где хоће представе да даје. Услед тога отписа послао је управни одбор путем овдашњег славног магистрата образложену

представку високом кр. угарском министарству унутрашњих послова ради подељења концесије за позоришне представе по дојакосњем начину, као што је и до сад у течају од 35 година та дозвола давана. На ту представку није још стигло решење.

Да би се могле подмиривати позоришне потребе и да би се осигурао опстанак српског народног позоришта, подноси управни одбор уз прорачун засебан предлог: да се изда позив на народ, да сваки родољуб прилаже дневно по један новчић на одржање позоришта и оснажење фонда позоришног.

То је у главним потезима радња управног одбора позоришног.

Напомињемо само још, да је благајна друштвена неколико пута скоптрована и увек у реду нађена, и да су у течају ове пословне године извршени још разни текући послови и расправљени многи други предмети од мање вредности.

Најпосле молимо славну скупштину, да овај извештај изволи узети на знање и одобрити га. —

